

СИСТЕМНІ ЗАСАДИ КОМУНІКАЦІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ ЕЛЕКТРОННОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО РИНКУ УКРАЇНИ ЯК ГОЛОВНІ ЧИННИКИ ЇХ РОЗВИТКУ

V.V. Kaïdi

*Учений секретар Наукової бібліотеки Національного
фармацевтичного університету
Канд. наук із соціальних комунікацій*

Нині реалізація спільних проектів і програм щодо поповнення фондів бібліотек електронними виданнями є важливим стратегічним завданням партнерського співробітництва бібліотек з видавництвами та агрегаторами електронного контенту. Посилення взаємодії між ними в напрямі створення консолідованого інформаційного ресурсу про асортимент ринку електронних ресурсів та його суб'єктів, моделі придбання та використання видань сприятимуть удосконаленню організації доступу користувачів бібліотек до соціально значущого контенту, підвищенню якості їх інформаційного обслуговування.

Серед основних засад системної взаємодії бібліотек із суб'єктами ринку електронних ресурсів слід вказати на організаційно-методичні, пов'язані з організацією постачання бібліотек електронними виданнями на основі здійснення моніторингу інформаційних потреб користувачів, їх попиту на електронні видання (через вебометрію, аналіз цитування, чат-сесії з читачами, аналіз рейтингових оцінок сайтів видавництв та агрегаторів контенту як джерел поповнення бібліотечних фондів, участь в Інтернет-форумах). Узагальнення результатів моніторингу дозволить здійснювати розвиток як електронного бібліотечного фонду, так й асортименту видавничих продуктів за алгоритмом «інформаційні потреби — незадоволений попит — електронні видання — бібліотеки — користувач».

Важливе значення в системній взаємодії належить удосконаленню нормативно-правового регулювання діяльності всіх суб'єктів інформаційного ринку в межах чинного законодавства щодо захисту авторських прав, поставки обов'язкового примірника електронних видань, укладання ліцензійних угод щодо умов доступу до цифрового контенту, формування правосвідомості та правової культури як працівників соціокомунікаційних установ (видавців, книгорозповсюджувачів, бібліотекарів), так і користувачів електронних видань. Посилення техніко-технологічної взаємодії між бібліотеками, виробниками та розповсюджувачами електронного контенту сприятиме:

- розвитку інтерактивних каналів зв'язку між ними в Інтернет-середовищі;
- використанню новітніх комунікаційних технологій, апаратного та програмного забезпечення;
- поліпшенню інженерно-технічного супроводу, удосконаленню стандартів та форматів надання цифрового контенту на мобільні пристрої користувачів.

В ринкових умовах ефективність організації постачання бібліотечних фондів залежить від:

- застосування маркетингових досліджень, перш за все, ретельного моніторингу потоку видавничих Інтернет-ресурсів;
- вивчення динаміки інформаційних потреб користувачів та рівня їх задоволеності;
- вдалого застосування методик формування привабливого іміджу бібліотеки на інформаційному ринку.

В сучасних умовах підтверджено необхідність створення в складі Книжкової палати України ім. І. Федорова Центру електронних ресурсів як потужного комунікаційного осередку поповнення фондів бібліотек України. Серед стратегічних завдань функціонування Центру:

- формування консолідованої інформації про видавничі Інтернет-ресурси (підготовка повнотекстових та бібліографічних БД електронних видань на основі отримання обов'язкового примірника електронного документа, зокрема й мережевого);
- створення системи обліку та систематизації електронних видань відповідно до сучасного рівня розвитку інформаційно-комунікаційних технологій і світових стандартів;
- формування БД вітчизняних та зарубіжних виробників і агрегаторів електронного контенту;
- врахування кращого зарубіжного досвіду функціонування подібних структур та трансформація функцій установи відповідно до нього;
- дотримання сучасних вимог до повноти й комфортності дистанційного обслуговування інформаційних запитів користувачів, державних та міжнародних стандартів зі створення метаданих на мережеві електронні видання — об'єкти комплектування бібліотечних фондів.

Створення означеного Центру сприятиме:

- обґрунтованому прийняттю бібліотеками рішень щодо придбання електронних видань у довічне використання або надання їх користувачам у тривалий або тимчасовий дистанційний доступ;
- участі в бібліотечних консорціумах щодо придбання пільгових ліцензій на право доступу до комерційних БД;
- суттєвому підвищенню якості комплектування бібліотечних фондів як умови підвищення ефективності інформаційного обслуговування користувачів.